

Työryhmässä mukana: Anu Koskela, Maija Aaltonen, Katja Saarikoski-Mäenpää, Markku Saloranta, Marjaana Massinen, Eveliina Sipilä, Susanna Keskinen, Paula Kotirinta ja Päivi Koskenmaa
Tuotoksen visuaalinen toteutus: Tiia Kaunismäki

Johdanto

Opetustoimen kehitysohjelma on rakennettu Kurikan kaupungin strategian pohjalta. Sen arvot ovat rohkeus, avoimuus ja yhteisöllisyys. Kehitysohjelman strategiset painopistealueet ovat samat kuin kaupungin strategiset painopisteet 2019-2025: Hyvinvoiva Kurikka (liikunta, kulttuuri, esteettömyys ja yhteisöllisyys), Yrittäjä Kurikka, Kansainvälinen Kurikka sekä Tulevaisuuden Kurikka (digitalisaatio ja kestävä kehitys).

Kehitysohjelman laadinta aloitettiin kuulemalla kuntalaisten, päättäjien sekä sivistystoimen henkilöstön tarpeita, toiveita ja ajatuksia. Työskentelyä toteutettiin esimerkiksi kuntalaisraatien ja kehittämisiltapäivien muodossa. Työskentelyn alkuvaiheessa on konsultoitu myös sivistystoimen eri osastojen vastuuhenkilöitä.

Suunnitelma on jaettu nykytilaan ja tavoitteisiin. Nykytilan tulisi olla vähimmäisvaatimus koulujen toiminnalle. Osa tavoitteista on sellaisia, joita voidaan toteuttaa jokaisen koulun tasolla ja olemassa olevilla resursseja. Osa tavoitteista tarvitsee linjanvetoja ja resurssointia ylemmältä taholta. Kaikissa osioissa ei pystytä määrittelemään selkeästi nykytilaa ja tavoitteita, koska koulujen tilanteet poikkeavat suuresti toisistaan. Tärkeimpänä koetaan kuitenkin koko kunnan kulkeminen samaan suuntaan kohti yhteisiä tavoitteita.

Kehitysohjelma on tehty Kurikan perusopetuksen käyttöön yhtenäistämään koulujen tavoitteita ja käytäntöjä. Suunnitelmaa konkretisoidaan opetustoimen muissa asiakirjoissa. Tietoa löytyy esimerkiksi Kurikan kaupungin koulujen toimintakulttuuri- ja turvallisuuskansioista sekä koulujen vuosisuunnitelmista, Oppimisen tuen strategiasta sekä opetussuunnitelmista. Näitä asiakirjoja päivitetään vuosittain.

Tarkoituksena on, että koko kaupungin sivistystoimi saa kehitysohjelmasta yhtenäisiä tavoitteita, joita kohti kouluja kehitetään. Kehitysohjelman tavoitteet ovat kolmiportaiset eli 1) sivistyslautakunnan, 2) sivistystoimen esimiesten sekä 3) kouluyksiköiden tavoitteita. Tämä edellyttää tavoitteiden asettamista, niihin pyrkimistä ja arviointia jokaisella portaalla. Lisäksi koulut nostavat kehittämissuunnitelmasta omia tavoitteitaan, jotka vuosisuunnitelmaan kirjaamalla määritellään vuositavoitteiksi ja joiden toteutumista pystytään näin arvioimaan. Kehittämisohjelman päivittämisen yhteydessä tarkistetaan nykytila ja määritellään uudet tavoitteet, joita kohti yhdessä kuljetaan.

HYVINVOINTI

- Henkinen hyvinvointi
 - Liikunta
 - Kulttuuri
- Esteettömyys
- Yhteisöllisyys

HENKINEN HYVINVOINTI - NYKYTILANNE

- Oppilashuolto
- Oppilashuollon ohjausryhmä
- Moniammatillinen konsultaatioryhmä, aluetiimit sekä Kuntotiimi
- Kuntoluokka 1.-6.lk
- Tukioppilastoiminta
- Oppilaskuntatoiminta
- Kiusaamisen ennaltaehkäisy ja puuttuminen
- Nivelvaiheyhteistyö
- Työnohjaus
- Tyhy-toiminta
- Hupu-koulutukset

HENKINEN HYVINVOINTI - TAVOITE

- Koulutilojen terveellisyys
- Oppilaiden henkiseen hyvinvointiin panostaminen (kuraattorit, psykologit, terveydenhoitajat, hankkeet)
- Kuntoluokan muodostuminen vakituisesti toimintamalliksi 1.- 9. lk
- Oppilaskuntatoiminnan resursointi
- Kiusaamisen ennaltaehkäisy ja puuttuminen
- Resurssit/tuntikehys -> opettajien jaksaminen
- Joustavat opetusjärjestelyt ja joustavuus opinnoissa etenemiseksi (esim. vuosiluokkiin sitomaton opetus)

HENKINEN HYVINVOINTI - TAVOITE

- Nepsy-osaamista kouluille
- Työntekijöiden kannustaminen ja palkitseminen
- Toimiva työterveys
- Tyhy-toiminnan monipuolisuus sekä rahoituksen jatkuminen
- Henkilöstön kouluttaminen (haastava oppilas, kiinnipito jne.)
- Nivelvaiheen yhteistyön tehostaminen (vastaanottajan kannalta realistiset tiedot)
- Kouluttautumisen mahdollisuudet: kouluttautumisen todelliset tarpeet; tarvekysely
- Avustajaresurssi riittävää ja tehokkaasti kohdennettua

Henkinen hyvinvointi

Osa Kurikan kaupungin perusopetuksen nykyisistä toimintatavoista, jotka tähtäävät henkiseen hyvinvointiin, koskee henkilöstöä (esim. tyhytoiminta ja työnohjaus), ja osa on oppilaisiin ja oppilaitoksiin kohdennettua toimintaa (esim. tukioppilas- ja oppilaskuntatoiminta).

Vuosi vuodelta oppilaat ja heidän haasteensa ovat muuttuneet, joten resurssien, tukitoimien, luokkakokojen ja toimintamallien olisi elettävä mukana. Opettajien työssä jaksamisen kannalta oleellista on riittävä resurssointi. Samoin oppilaat nykypäivänä tarvitsevat enemmän tukea niin oppimisen kuin käyttäytymisen haasteisiin. Koska työn kuormittavuus on lisääntynyt, toivotaan työntekijöille jatkuvaa työnohjaukseen osallistumisen mahdollisuutta.

Puitteiden on oltava sellaiset, että opetussuunnitelman mukaista opetusta pystytään antamaan. Väkivallan uhka ja vaaratilanteet eivät saisi olla uusi normaali kenenkään arjessa. Nykytilanne vaatii myös sen, että kiinnipitokoulutus tulisi olla tarjolla kaikille henkilökunnan jäsenille säännöllisesti.

Kaupungin sisällä palveluiden tulisi olla tasapuolisesti jakautuneita esimerkiksi koulukuraattorien, psykologien ja psykiatristen hoitajien osalta. Nepsy-osaaminen tulisi olla myös kaikkien saatavilla. Kuntoluokka halutaan ehdottomasti pitää osana toimintamuotoja. Kuntoluokassa oltava myös neuropsykologista osaamista. Kuntoluokka tulisi olla myös eteläisessä Kurikassa.

Oppilaskuntatoiminta on lakisääteistä. Tuntikehystä laadittaessa sivistyslautakunta huomioi oppilaskuntatoiminnan aiheuttamat kustannukset jakaessaan tuntikehystä.

Työntekijöiden työn tehoa parannettaessa tulisi huomioida, että tehokkuus koostuu monesta osa-alueesta. Työntekijöitä voidaan motivoida esim. kehumisella, palkitsemisella ja mahdollistamalla työhyvinvointihetkiä työajalla (esim. Hailuodon malli).

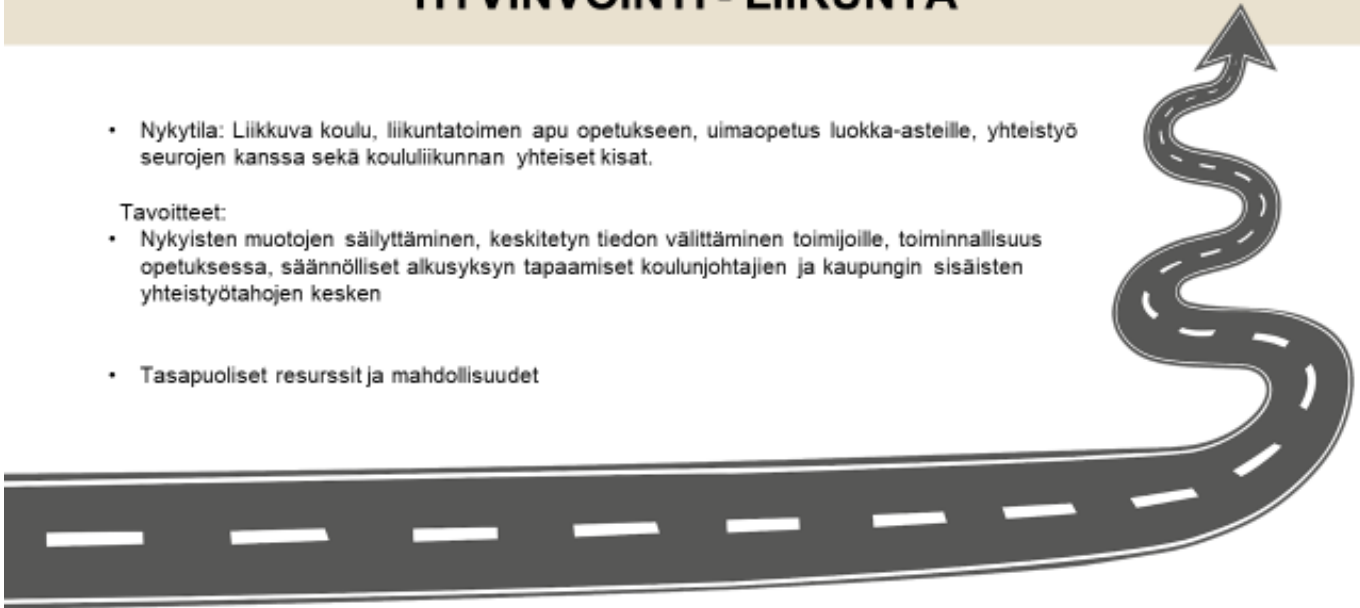
Työntekijöiden hyvinvointi edesauttaa myös oppilaiden hyvinvointia.

HYVINVOINTI - LIIKUNTA

- Nykytila: Liikkuva koulu, liikuntatoimen apu opetukseen, uimaopetus luokka-asteille, yhteistyö seurojen kanssa sekä koululiikunnan yhteiset kisat.

Tavoitteet:

- Nykyisten muotojen säilyttäminen, keskitetyn tiedon välittäminen toimijoille, toiminnallisuus opetuksessa, säännölliset alkusyksyn tapaamiset koulunjohtajien ja kaupungin sisäisten yhteistyötahojen kesken
- Tasapuoliset resurssit ja mahdollisuudet

Hyvinvointi - Liikunta

Liikkuva koulu -ohjelma on ollut hallitusohjelman osaamisen ja koulutuksen kärkihankkeita. Liikkuvissa kouluissa ajatellaan asioita uusilla tavoilla: esimerkiksi istutaan vähemmän, tuetaan oppimista toiminnallisilla menetelmillä, liikutaan välitunneilla ja kuljetaan koulumatkat omin lihasvoimin. Jokainen koulu toteuttaa liikkuvampaa koulupäivää omalla tavallaan.

Välkkäritoiminnan ideana on, että oppilaat suunnittelevat ja ohjaavat toisilleen välituntitoimintaa. Liikunnan aluejärjestöt järjestävät välkkärikoulutuksia. Koulu voi Kurikassa myös itse kouluttaa ohjaajansa. Sitä varten on luotu materiaalia. Koulutus voi olla myös osa perusopetuksen valinnaisaineita, Välkkäri-valinnaisaineelle on luotu tavoitteet ja sisällöt yhteiseen käyttöön.

Välitunneille tarkoitetut liikuntavälineet ovat nopeimpia ja helpoimpia tapoja edistää koulupäivän aikaista liikuntaa. Välituntivälineiden osalta huomioita kannattaa kiinnittää erityisesti välineiden saatavuuteen, riittävyteen ja monipuolisuuteen. Välituntivälineiden hankintoja suunniteltaessa on tärkeitä ottaa oppilaat mukaan ideointityöhön. Kouluilla ei ole käytössä suurta budjettia välineiden hankintaan, joten välineitä hankitaan monesti yhteistyökumppaneiden avustuksella. Tämä saattaa aiheuttaa sen, että välituntivälineitä on eri kouluilla hyvin eri tavoin.

Hankerahoituksen avulla on Kurikan perusopetukseen hankittu seuraavia yhteisiä välineitä: jumppakärry, toiminnalliset lautapelit, Draivia kouluun golf-kassit, aktiivisuusrannekkeet, paraurheiluvälineet, shakkilaudat ja toiminnalliset matot. Välineitä voi varata yhteisen kalenterin kautta.

Liikuntavastaavat päivittävät joka lukuvuoden aluksi perusopetukselle kilpailukalenterin, jossa on mm. seuraavia lajeja: suunnistus, yleisurheilu + sukkulaviesti, Hese-karsinnat ja -finaali, Viestikarnevaalit, uinti, hiihto, hokkari, salibandy, maastajuoksu, pesäpallo, jalkapallo, tanssi. Osassa kisoista on mukana kaikki Kurikan koulut. Osa kisoista on erikseen Jalasjärven ja Kurikka-Jurvan alueella.

Liikuntatoimi tarjoaa koulujen käyttöön seuraavia palveluita:

Ulkoliikuntapaikkojen ylläpito ja kehittäminen, karttapalvelu koulujen lähimaastoista, luontopolkujen kartat, sisäliikuntapaikkojen ylläpito ja kehittäminen, niiden varausjärjestelmät ylläpito, liikuntaohjaajan palvelut; uimakoulujen järjestäminen, liikuntaohjaajan antama liikunnallinen tuki perusopetukseen, nuorisopassi, elintapaohjaus sekä yhteiset hankkeet.

Kouluilla on mahdollisuus halutessaan pyytää seurojen edustajia esittelemään omaa toimintaansa oppilaille. Tutustuminen voi tapahtua oppitunneilla, teemapäivinä, kerhoina yms. Liikuntatoimen harrastushausta löytyy seurojen yhteystietoja.

Tavoitteet:

Pidetään huolta siitä, että nykytilanteessa mainitut toimivat käytänteet pysyvät ja kehittyvät. Tämä vaatii asioiden esillä pitoa (esim. liittämistä vuosisuunnitelman osaksi) ja riittäviä resursseja. Resursseilla tarkoitetaan myös kouluttautumista. Ideaalitulanteessa Kurikassa olisi koordinaattori tai tutor, joka pitäisi Liikkuva koulu asioita esillä ja kehittäisi niitä yhdessä koulujen yhteyshenkilöiden kanssa.

On varmistettava, että nykytilanteen mahdollisuudet ja käytänteet saavuttavat kaikki koulut. Tiedon levittämisen kanavia voivat olla rehtorien kokoukset, kaupungin liikuntavastaavat ja kouluilla olevat yhteyshenkilöt. Lisäksi tulisi joka syksy varmistaa, että rehtorien kokoukseen kutsutaan liikuntatoimen edustaja keskustelemaan yhteistyökuvioista.

Varmistetaan opetuksen toiminnallisuus pedagogisista lähtökohdista käsin. Opetussuunnitelmassa korostetaan monipuolisia työtapoja, joiden tehtävänä on kehittää oppimista, ajattelun ja ongelmaratkaisun taitoja sekä aktiivista osallistumista. Yksinkertaisimmillaan toiminnallinen opetus tiivistyy ajatukseen siitä, että oppiminen ei ole tiedon kaatamista passiivisten oppilaiden päihin vaan oppilaat ovat itse oppimisen aktiivisia toimijoita, jotka rakentavat omaa osaamistaan yhdessä muiden kanssa ympäristönsä resursseja hyödyntäen.

Tällä hetkellä jokaisella koululla on mahdollisuus uintiin vähintään kolme kertaa lukukaudessa. Koulu voi käyttää kolme omavalintaista kyytiä lukuvuoden aikana koulun päättämiin kohteisiin. Tulevaisuudessa olisi hyvä huomioida resursseja jaettaessa ne koulut, joilla ei ole salia tai joiden sali on niin pieni, ettei siellä pysty harjoittelemaan kaikkia taitoja.

Varmistetaan, että jokaisella oppilaalla koulun koosta tai sijainnista huolimatta on mahdollisuus osallistua ja tutustua samoihin lajeihin sekä oppia samanlaisia taitoja. Sportfolio voisi olla yksi toteuttamismahdollisuus.

Luodaan toimivia verkostoja, sivustoja ja tapahtumia, joiden avulla koulut löytävät itselleen yhteistyökumppaneita. Toisten tunteminen on edellytys toimivalle yhteistyölle. Koulut voisivat

hyödyntää palveluita esim. oppitunneilla, kerhotoiminnassa ja teemapäivissä. Voitaisiin järjestää harrastusmessut, joissa olisi tarjolla koko kaupungin lajikirjo ja joka tavoittaisi helposti suuret ikäluokat.

Varmistetaan, että jokaisella oppilaalla koulun koosta tai sijainnista huolimatta on mahdollisuus osallistua ja tutustua samoihin lajeihin sekä oppia samanlaisia taitoja. Sportfolio voisi olla yksi toteuttamismahdollisuus.

HYVINVOINTI - KULTTUURI

- Nykytila: Taidetestaaja-toiminta 8.lk, KOPS, yhteistyö kirjaston ja museon kanssa, kirjallijavierailijat (satunnaisia), Louhimo-yhteistyö (painotus 4. lk), ilmaisutaito valinnaisaineena yhteisellä valinnaisainetarjottimella, YA- Rock, koulujen omat kulttuuripainotukset

Tavoitteet:

- KOPSin vakiinnuttaminen ja jalkauttaminen koulun arkeen, painoalueet luokka-asteittain (lisätään vuosisuunnitelmaan)
- Yhteistyötahot: kulttuuritoimi, musiikkiopisto, säätiot, hankkeet ja harrastajateatterit
- Kulttuurikilpailut

Hyvinvointi - Kulttuuri

Nykytilanteessa kaikilla kouluilla on KOPS eli kulttuuriopetussuunnitelma, joka on kaikille Kurikassa saman raamin mukaisesti tehty. Koulut saavat kuitenkin itse määrittellä ja muokata kulttuurisuunnitelmaansa haluamallaan tavalla. Opettajien omat vahvuudet heijastuvat luonnollisesti heidän toteuttamaansa kulttuuritoimintaan. Tämä vaikuttaa siihen, että kulttuurikasvatus kouluilla on hyvin erilaista ja eritasoista. Nykyisellään kaikilla nelosluokkalaisilla toteutuu Louhimon projekti sekä 8. luokat ovat mukana Taidetestaaja-toiminnassa. Kulttuuriopetussuunnitelman tavoitteena on tarjota peruskoulun aikana kulttuurin minimi, joka koostuu yhdeksästä eri osa-alueesta. Kaupungin sisällä tehdään hyvää yhteistyötä kirjaston, museoiden ja musiikkiopiston kanssa.

Kulttuuriopetussuunnitelma on vielä hieman irrallaan koulun keskeisistä toimintamuodoista. Kaikilla ei ole riittävästi tietoa, mitä kaikkea tämä suunnitelma pitää sisällään ja miten sitä toteutetaan. Jatkossa kulttuurisuunnitelmaa tulisi jalkauttaa toimivaksi kouluarkeen. Tämä olisi mahdollista sillä, että kulttuurisuus olisi yksi koulun vuosisuunnitelman teemoista ja siten kiinteä osa kurikkalaisten koulujen toimintakulttuuria.

Tulevaan toivotaan lisää sujuvaa ja vakiintunutta yhteistyötä kaupungin kulttuuritoimen kanssa. Kulttuuritoimi voisi tahoillaan miettiä, mitä toimintamuotoja se voisi koulupuolelle tarjota. Pienten

tempausten ohella voitaisiin käynnistää uudelleen koulujen väliset kulttuurikilpailut. Kaupunki voisi tarjota oppilaitoksille teatterivierailut - jos ei muihin kuntiin, niin paikallisiin harrastajateattereihin. Tämä korostaisi myös paikallisuutta. Kaupungin tarjoamat teatteriesitykset olisivat tasa-arvoinen tapa koko kunnan sisällä kaikille. Eri vuosina kaupunki voisi panostaa yhteisesti tarjottavaan esitykseen eri kulttuuriopetussuunnitelman sisältöalueilta (esim. sanataidepaja, tanssi, teatteri, bänditoiminta).

Kaupunkiin tulisi palkata hankerahoituksista vastaava työntekijä, joka anois kunnalle hankerahoituksia ja hallinnoisi niitä koko kunnan alueella. Hänellä olisi oltava tiedossaan koko koulupuolen kenttä ja resurssit, joilla toimintaa voidaan kehittää ja toteuttaa. Koko sivistyksen toimialueelle tämä olisi palveleva toimintamalli. Nykyinen malli, jossa hankevastaavuus säilytetään oman työn ohella jollekulle työntekijälle, jää liian kapea-alaiseksi ja käy raskaaksi. Tuomme tämän esiin nyt kulttuuripuolen hankkeiden kautta, mutta tämä koskee muitakin koulupuolen osa-alueita.

HYVINVOINTI - ESTEETTÖMYYS

Nykytila:

- Rakenteellinen esteettömyys toteutuu osittain oppilaitoksissa, kerhotoimintaa Harrastamisen Suomen malli -hankkeen kautta, lähikoulu-periaate, nuoriso-passi

Tavoitteet:

- Tarkoituksenmukainen kouluverkko
- Kerhotoiminta, jatkossa kerhotoiminnan kehittäminen ja toimintatapojen vakiinnuttaminen
- Terveet koulurakennukset
- Koulutilojen esteettömyys, apuvälineiden tarkoituksenmukaisuus

Hyvinvointi - Esteettömyys

Kurikan strategiassa esteettömyys edustaa mahdollisuuksia osallistua ja olla mukana Kurikan opetustoimen tarjoamissa palveluissa.

Esteettömyyttä kuvastaa tarkoituksenmukainen kouluverkko ja lähikouluperiaate. Kouluissa rakenteellinen esteettömyys (kuten liikkuminen esimerkiksi pyörätuolilla) toteutuu tällä hetkellä osissa koulurakennuksia. Tulevaisuuden kannalta Kurikan opetustoimen kehityskohteenä on saavuttaa jokaisesta oppilaitoksesta terve ja esteetön toimintaympäristö.

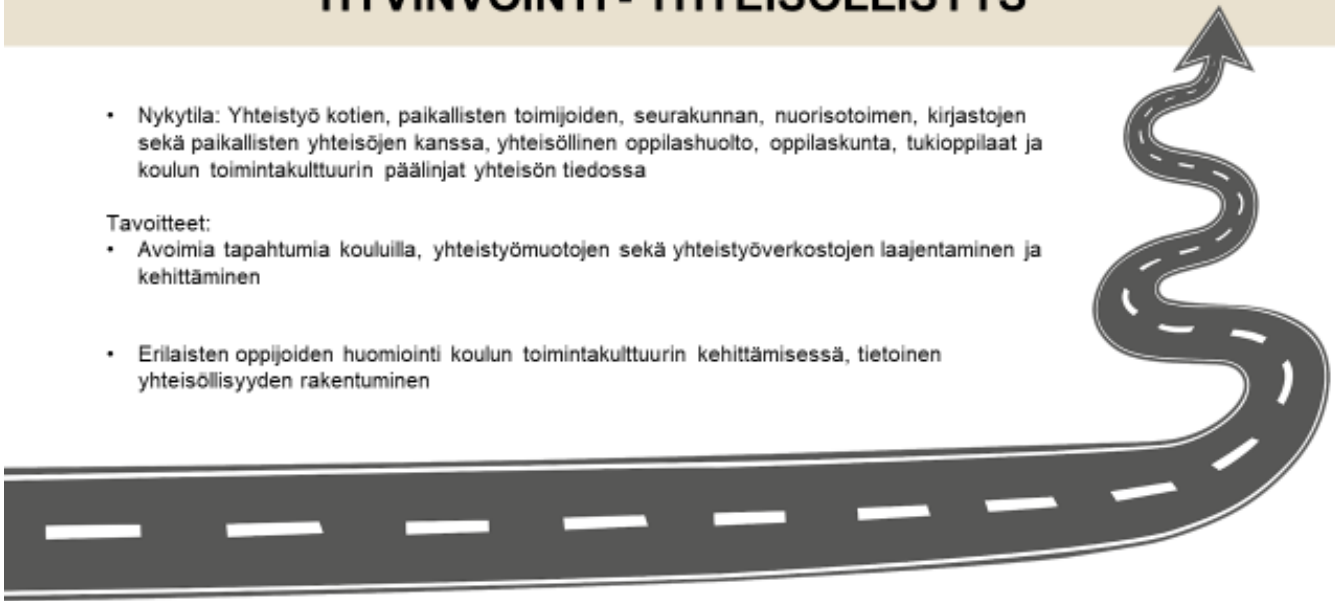
Kouluissa on tällä hetkellä mahdollisuus erillisen rahoituksen turvin pitää kerhoja, jotka tarjoavat oppilaille ilmaisia palveluita matalalla kynnyksellä. Kerhotoimintaa vetävät tällä hetkellä enimmäkseen koulujen oma henkilökunta tai erikseen sovittu kerhon ohjaaja. Kerhotoimintaa tulee jatkossakin kehittää. Tällöin kerhon ohjaajina voisivat toimia seurät, kulttuuritoimi, liikuntatoimi tai esimerkiksi vanhempainyhdistys. Tämä mahdollistaisi esimerkiksi seuroille rahankeräämisen kerhotoiminnan kautta (katso *Hyvinvointi - Liikunta*, yhteistyötahot). Koulujen kerhotoiminta tarjoaisi paikallisille nuorille mahdollisuuden hankkia ohjaajakokemusta sekä saada lisäansioita. Samalla Kurikan oppilaille mahdollistettaisiin matalan kynnyksen harrastustoimintaa joko koulupäivän sisällä tai sen ulkopuolella. Harrastamisen Suomen mallin pilotointia on toteutettu Kurikassa keväällä 2021. Pilotoinnin jälkeen mallin toteutus aloitetaan kaikilla kouluilla 2021. Mallin mukaisella kerhotoiminnalla on tarkoitus ehkäistä syrjäytymistä ja tarjota tasa-arvoiset osallistumismahdollisuudet kaikille oppilaille. Samaa ajatusmallia mukailien toimii myös Nuoriso-passi Kurikan nuorille.

HYVINVOINTI - YHTEISÖLLISYYS

- Nykytila: Yhteistyö kotien, paikallisten toimijoiden, seurakunnan, nuorisotoimen, kirjastojen sekä paikallisten yhteisöjen kanssa, yhteisöllinen oppilashuolto, oppilaskunta, tukioppilaat ja koulun toimintakulttuurin päälinjat yhteisön tiedossa

Tavoitteet:

- Avoimia tapahtumia kouluilla, yhteistyömuotojen sekä yhteistyöverkostojen laajentaminen ja kehittäminen
- Erilaisten oppijoiden huomiointi koulun toimintakulttuurin kehittämisessä, tietoinen yhteisöllisyyden rakentuminen

Hyvinvointi - Yhteisöllisyys

Tärkeä osa hyvinvointia on kokemus siitä, että kuuluu johonkin yhteisöön. Yhteisöllisyys on yksi Kurikan kaupungin toimintaa ohjaavista arvoista ja tärkeä osa myös sivistystoimen kehittämisohjelmaa. Yhteisöllisyyteen kuuluu tunne välittämisestä. Kurikan sivistystoimessa välitetään oppilaasta ja perheestä. Sivistystoimen tehtävä on taata jokaiselle oppilaalle mahdollisuus oppia sekä tarjota kodeille tukea kasvatustyöhön. Yhdessä tekemällä pystytään parhaiten tukemaan oppilaan oppimista, kasvua ja kehitystä omaan mittaansa.

Kurikan kaupungissa toimii oppilashuollon ohjausryhmä, joka suunnittelee, kehittää ja arvioi oppilashuoltopalveluita. Moniammatillinen oppilashuoltoryhmä suunnittelee, kehittää ja arvioi yhteisöllistä oppilashuoltotyötä lukuvuosittain kouluyksiköissä. Koko kaupungin tasolla yhteisöllistä oppilashuoltotyötä kehitetään keskittyen tiettyyn yhteisöllisen oppilashuoltotyön teemaan lukuvuosittain.

Tukioppilastoiminta on osa Kurikan yläkoulujen toimintakulttuuria. Tukioppilastoiminnan tavoitteena on edistää hyviä toverisuhteita, kouluviihtyvyyttä, yhteisvastuuta sekä turvallista ja kannustavaa ilmapiiriä koulussa. Alakoulujen puolella on vastaavasti kummioppilastoimintaa, joka toimii samoin periaattein. Lisäksi jokaisessa Kurikan perusopetusta antavassa kouluyksikössä toimii oppilaskunta. Oppilaskuntatoiminta on kiinteä osa oppilaiden osallistamista koulutyön suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Lisäksi oppilaskuntatoiminta on osa koulujen yrittäjämäistä toimintatapaa.

Kodin ja koulun yhteistyö on kiinteä osa koulujen toimintakulttuuria. Yhteistyömuotoja ovat esimerkiksi erilaiset vanhempainillat, yhteiset tapahtumat, kotien osallistaminen koulun toiminnan kehittämiseen ja arviointiin sekä vanhempainyhdistykset.

Koulut tekevät yhteistyötä myös paikallisten toimijoiden kanssa. Vakiintuneita yhteistyömuotoja kouluilla on jo esimerkiksi Kurikan kaupungin nuorisotoimen, Kurikan kaupunginkirjaston sekä Kurikan evankelis-luterilaisen seurakunnan kanssa. Myös esimerkiksi monet kyläyhteisöt, yritykset sekä urheilu- ja harrastusseurat ovat koulujen aktiivisia yhteistyökumppaneita.

Koulun toimintakulttuurin päälinjat ovat sitä toteuttavan yhteisön tiedossa. Viimeisimmän perusopetuksen opetussuunnitelman uudistuksen yhteydessä Kurikan koulut ovat pohtineet ja työstäneet omaa toimintakulttuuriaan ja arvopohjaansa. Kurikan kouluilla on käytössään toimintakulttuurikansio, josta löytyvät koulun arkeen kiinteästi liittyvät suunnitelmat. Suunnitelmat ovat osa koulun toimintakulttuuria, sen suunnittelua, arviointia ja kehittämistä. Uudet työntekijät sekä perheet perehdytetään koulun toimintakulttuuriin. Toimintakulttuuria kehitetään yhteistyössä.

Tavoitteet:

- Mahdollistetaan muutostilanteissa tietoisesti yhteisöllisyyden rakentuminen. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi uusien työntekijöiden, yhteistyökumppaneiden, perheiden ja oppilaiden perehdyttämistä sekä ryhmäyttämistä osaksi yhteisöä. Tämä perehdyttäminen on oltava luonteva osa muutostilanteita.
- Vahvistetaan koulun merkitystä yhteisöllisyyden rakentajana ympäröivien toimijoiden kesellä. Koulu voi esimerkiksi järjestää omalle yhteisölleen suunnattujen tapahtumien lisäksi avoimia tapahtumia yhteistyökumppaneidensa kanssa, kehittää uusia, perheiden tarpeet huomioivia yhteistyömuotoja sekä toimia matalan kynnyksen kohtaamispaikkana lasten-, nuorten- ja perheiden kanssa työtä tekeville tahoille. Luodaan vahva paikallinen verkosto koulujen ja ympäröivien toimijoiden kesken. Yhteistyön kehittämisen tavoitteena on hyödyntää paikallista osaamista sekä olemassa olevia resursseja, välttää päällekkäisiä toimintoja ja luoda kestäviä, kehittyviä ja molemminpuolista hyötyä tuottavia yhteistyökumppanuuksia koulun ja koulun ulkopuolisten toimijoiden välille. Yhteistyökumppaneita voivat olla esimerkiksi koulutuskeskus Sedu, paikalliset yrittäjät, harrasteryhmät ja yhdistykset. Tärkeää on myös taata olemassa olevien yhteistyökumppanuuksien jatkuvuus ja kehittyminen mahdollisista henkilöstövaihdoksista huolimatta.
- Huomioidaan yhä paremmin erilaiset oppijat osana kouluyhteisöä ja kehitetään koulujen toimintakulttuuria siten, että se huomioi erilaisten oppijoiden tarpeet ja toiveet. Tavoitteena on, että tuki saavuttaa oppilaan mahdollisimman hyvin oppilaan omassa ympäristössä.

KANSAINVÄLISYYS

KANSAINVÄLISYYS

Nykytila:

- Hankkeet, kansainvälisyyskasvatus osana oppiaineita, varhennettu kielen opetus

Tavoitteet:

- Hankkeiden hakeminen,
- S2-opetus tasapuolisesti
- Vaihto-oppilaiden ja muista kulttuureista tulleiden oppilaiden rikastava vaikutus kouluarkeen / yhteistyö koulujen kanssa
- Kurikan ystävyyskuntien kanssa yhteistyötä

- Oppilas- ja opettajavaihdot.

Kansainvälisyys

Kansainvälisyyskasvatus toteutuu Kurikan kaupungissa osana perusopetuksen oppiaineita. Koulun ulkopuolista toimintaa toteutetaan erilaisten hankkeiden kautta. Kielisuihkutusta on toteutettu vanhenneen kielen opetuksen hankkeen kautta, tästä on muodostunut vakiintunut käytäntö kielen opetukseen. Tällä hetkellä Kurikan alueella ei ole yhtenäistä järjestelmää oppilas- tai opettajavaihdon toteuttamiseksi. Oppilasvaihdot toteutuvat yhteistyössä eri järjestöjen kanssa.

Kansainvälisyystoiminnan kehittämiseksi tulee hankkeiden hakemisessa pyrkiä suunnitelmallisuuteen, jatkuvuuteen sekä siihen, että luodaan enemmän vakiintuvia työtapoja, jotka ovat yhtenäisiä koko Kurikan alueella. Tässäkin olisi tarpeellinen yhteinen koordinaattori, joka organisoisi toimintaa. Oppilas- ja opettajavaihtoon luodaan yhteiset käytänteet.

S2-opetukseen mahdollistetaan resurssit oppilaiden tasapuolisten oppimismahdollisuuksien sekä sujuvan integroitumisen takaamiseksi. S2-opetuksen yhdenmukaisen strategian laatiminen kaupunkiin.

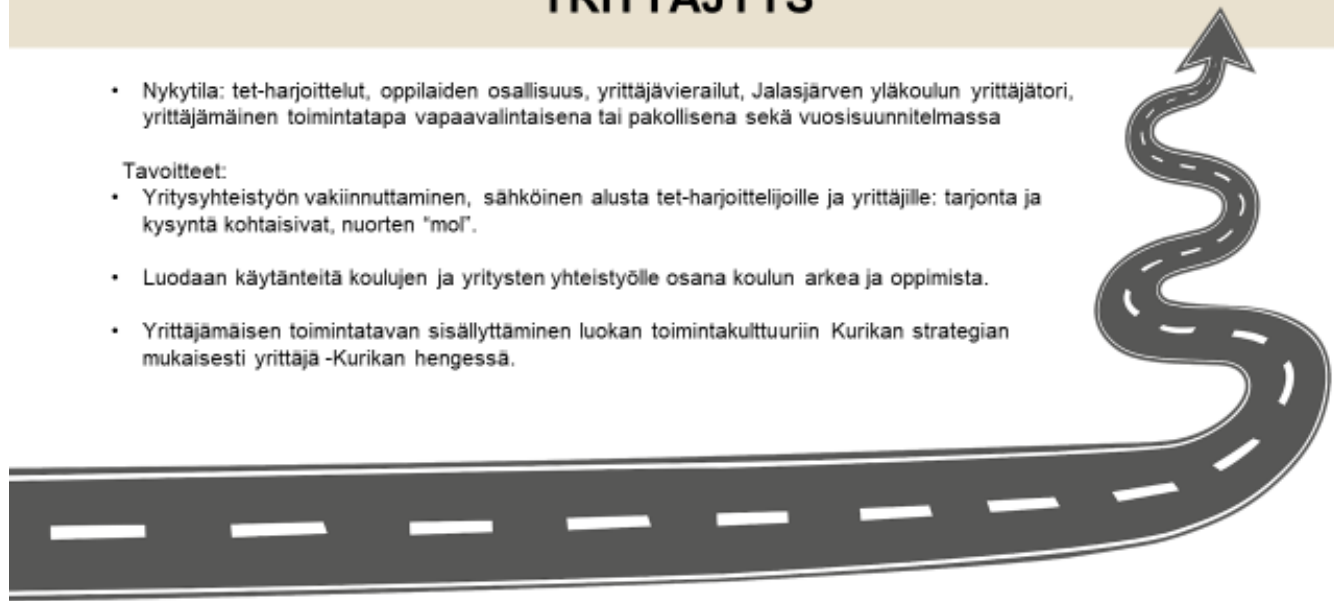
YRITTÄJYYS

YRITTÄJYYS

- Nykytila: tet-harjoittelut, oppilaiden osallisuus, yrittäjävierailut, Jalasjärven yläkoulun yrittäjätori, yrittäjämäinen toimintatapa vapaavalintaisena tai pakollisena sekä vuosisuunnitelmassa

Tavoitteet:

- Yritysyhteistyön vakiinnuttaminen, sähköinen alusta tet-harjoittelijoille ja yrittäjille: tarjonta ja kysyntä kohtaisivat, nuorten "mol".
- Luodaan käytänteitä koulujen ja yritysten yhteistyölle osana koulun arkea ja oppimista.
- Yrittäjämäisen toimintatavan sisällyttäminen luokan toimintakulttuuriin Kurikan strategian mukaisesti yrittäjä-Kurikan hengessä.

Yrittäjyys

Kurikan perusopetuksessa yrittäjyys toteutuu tällä hetkellä eteläpohjalaisen perusopetuksen opetussuunnitelman maakunnallisen painotuksen mukaisesti, jossa se saa yhden vuosiviikkotunnin oppiaineena 7. vuosiluokalla. Lisäksi sitä toteutetaan toimintatapana ja asenteena, joka leikkaa läpi perusopetuksen ja luo pohjaa koulujen toimintakulttuurille. Kontakteja työelämään oppilailla ja oppilaitoksilla on tet-harjoittelujen, yrittäjävierailujen ja Jalasjärven yläkoulun yrittäjätorin avulla.

Yrittäjäyhteistyön vakiinnuttamiseksi, monipuolistamiseksi ja kontaktien lisäämiseksi tulisi lisätä yhteistyötä paikallisten yrittäjäjärjestöjen ja yritysten kanssa. Tavoitteena on rakentaa sähköinen verkkoalusta, jolla nykyistä paremmin saataisiin kohtaamaan oppilaiden tarve työelämän harjoittelupaikoista ja työnantajien tarjonta (esim. mol-tyyppisesti). Näin harjoittelupaikan hakeminen noudattaisi enemmän sitä aitoa toimintatapaa, joka on tällä hetkellä työmarkkinoilla, monipuolistaisi tarjontaa ja madaltaisi myös oppilaiden kynnystä yhteydenottoon, koska heillä on etukäteistieto yrityksen kiinnostuksesta työharjoittelun järjestämiseksi. Yrittäjille tällainen toiminta-alusta mahdollistaisi oman toiminnan ja yrityksen esittelyn ja sitä kautta motivoituneen harjoittelijan saamisen. Tällaista toiminta-alustaa voisi jatkossa ylläpitää esimerkiksi yläkoulujen opinto-ohjaajat.

TULEVAISUUS

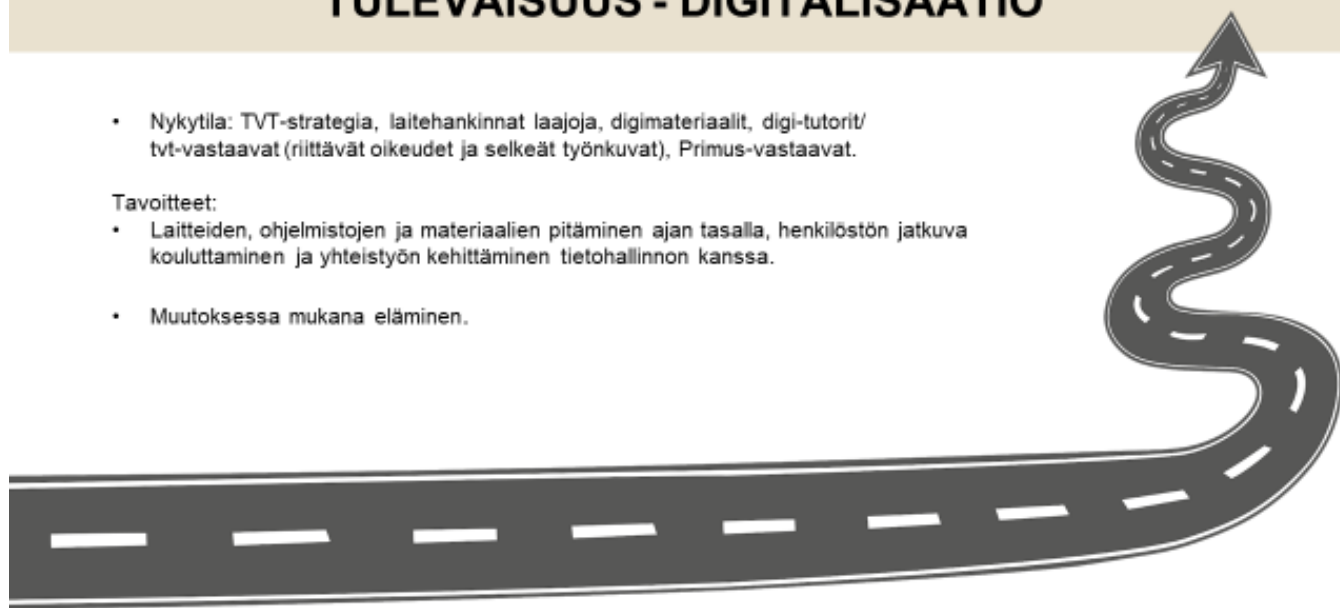
Digitalisaatio ja kestävä kehitys

TULEVAISUUS - DIGITALISAATIO

- Nykytila: TVT-strategia, laitehankinnat laajoja, digimateriaalit, digi-tutorit/ tvt-vastaavat (riittävät oikeudet ja selkeät työnkuvat), Primus-vastaavat.

Tavoitteet:

- Laitteiden, ohjelmistojen ja materiaalien pitäminen ajan tasalla, henkilöstön jatkuva kouluttaminen ja yhteistyön kehittäminen tietohallinnon kanssa.
- Muutoksessa mukana eläminen.

Tulevaisuus - Digitalisaatio

Nykyinen digitilanne Kurikassa on hyvä. Laitekanta on kunnossa, mutta sitä on jatkuvasti pidettävä yllä. Laitteet vaativat huoltoa ja päivittämistä tasaisin väliajoin. TVT-strategia on ollut toimiva, ja sen kautta oppilaitoksiin on saatu käytänteitä, jotka ovat palvelleet esimerkiksi etäkouluaikana. TVT-vastaavien nimeäminen kouluille on koettu toimivaksi tavaksi välittää ajankohtaista tietoa.

TVT-vastaavat voisivat kouluttaa kentällä tvt-taitoja henkilökunnalle. Tähän tarvittaisiin enemmän resurssia ja mahdollisuuksia henkilökohtaiseenkin neuvontaan ja ohjaukseen. Tietoteknisten järjestelmien vastuut ja työnkuvat tulisivat olla kaikille selkeitä sekä vastuuhenkilöt tulisi olla helposti lähestyttäviä. Kaikilla tulisi olla tieto siitä, kuka vastaa mistäkin järjestelmästä ja miten ohjeistusta ja tukea saadaan esimerkiksi Wilman käyttöön. Tietohallintoon tulisi saada selkeät vastuuhenkilöt kouluille ja toimivat yhteistyötavat, esimerkiksi säännölliset kokoontumiset.

Henkilöstö tarvitsee myös jatkuvaa koulutusta uusista ohjelmista sekä sovelluksista. Henkilöstölle on tarjottava mahdollisuuksia kehittää digitaitoja muutoksen vaativassa tahdissa.

TULEVAISUUS - KESTÄVÄ KEHITYS

- Nykytila: Kestävän kehityksen suunnitelma (Keke), kierrättäminen osana koulun arkea ja ruokahävikin kontrollointi
- Tavoitteet:
- Keke-suunnitelman jalkauttaminen
 - Lähiuotantoon tutustuminen ja lähellä tuotettujen raaka-aineiden huomioiminen ruokahuollossa
 - Yhteistyön kehittäminen siisteys- ja ruokahuollon kanssa
 - Agenda 2030:n mukaiset toimintatavat ja rakenteet

Tulevaisuus - Kestävä kehitys

Kestävä kehitys on mainittu käytössä olevan opetussuunnitelman (OPS 2016) jokaisessa luvussa (<http://www.luontokoulut.fi/ops2016/>). Kestävän kehityksen neljä ulottuvuutta ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävä kehitys linkittyvät toisiinsa ja luovat pohjaa tasa-arvoisemmalle ja terveemmälle maailmalle. Opetussuunnitelmassa kestävä elämäntapa nähdään koko perusopetuksen lähtökohtana ja kriittisen ajattelun oppiminen sivistyksen perustana (Mykrä 2016).

Kurikan opetustoimelle on laadittu kestävän kehityksen toimintasuunnitelma. Teemoina ovat turvallisuus ja yhteisöllisyys, energian ja veden säästäminen sekä jätteesynnyn ehkäisy ja kierrätys, kestävä kulutus ja ruokavalinnat sekä lähiympäristö, kulttuuriperintö ja monikulttuurisuus.

Kehittämissuunnitelma jatkaa opetustoimen kestävän kehityksen toimintaohjelman teemoilla. Opetussuunnitelman perusteiden mukaan perusopetuksen toimintakulttuurin periaatteiden tehtävänä on tukea opetuksen järjestäjiä ja kouluja toimintansa suuntaamisessa. Opetuksen järjestäjän tehtävänä on luoda edellytykset periaatteiden toteutumiseksi kouluissa sekä kehittää omaa toimintakulttuuriaan samassa suunnassa. Tavoitteena on luoda toimintakulttuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestävä elämäntapaa. (Kurikan kestävän kehityksen toimintaohjelma 2016 - 2020.)

Muun muassa Opetus-, kasvat- ja koulutusalojen säätiön (OKKA) myöntämä oppilaitosten ympäristösertifiointi ja Suomen Ympäristökasvatuksen Seuran Luontokoulun Ympäristöagentit (<https://www.kierratyskeskus.fi/files/4250/Ymparistoagenttitoiminta.pdf>) tai Vihreä lippu -ohjelma (<https://vihrealippu.fi>) tarjoavat kouluille ja oppilaitoksille suoraan käyttöön otettavat työvälineet etenkin ekologisen kestävän kehityksen suunnitelmien rakentamiseen. Yhteistyö kestävän kehityksen puitteissa ruoka- ja puhtaanapalveluiden sekä muiden paikallisten toimijoiden kanssa lisäävät oppilaiden osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja vaikuttamismahdollisuuksia. Ulkona oppiminen vahvistaa oppilaiden luontosuhdetta ja lisää mm. keskittymiskykyä, tukee oppilaan itsesäätelyä ja laskee stressitasoa (https://www.luontokoulut.fi/ulkona_oppimisen_hyodyt/).

Agenda 2030 on YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma. Suomi pyrkii kaikella toiminnallaan johdonmukaisesti tukemaan Agenda 2030:n toteutumista niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin ja onkin ollut yksi Agenda 2030:n toimeenpanon edelläkävijöistä. Suomessa opetussuunnitelmat nostavat kestävän kehityksen keskeiseksi oppimistavoitteeksi. Toiveena on tuoda kestävän kehityksen tavoitteet myös osaksi koulujen arkea ja jokaisen yksilön arvomaailmaa. (<https://maailmankoulu.fi/agenda2030/>.)

Tavoitteet:

- Kestävän kehityksen mukainen tasa-arvoinen ja kestävään elämäntapaan kannustava perusopetus.
- Kurikan kaupungin kestävän kehityksen suunnitelma tulisi jalkauttaa kouluarkeen. Kestävän kehityksen eri osa-alueet tulisi avata henkilökunnalle (koulutus), kierrättäminen tulisi vakiinnuttaa osaksi koulun arkea (toimivat käytänteet ja yhteistyö puhtaanapalveluiden kanssa), ja ruokahävikin kontrollointi tulisi toteuttaa yhteistyössä ruokapalveluiden ja oppilaskuntatoiminnan kanssa.
- Kestävän kehityksen työryhmän muodostaminen koulu yhteisöön (oppilaiden ja sidosryhmien osallisuus) ja kestävän kehityksen suunnitelmien luominen lukuvuositason, esimerkiksi Vihreä lippu tai Ympäristöagentti -ohjelmien käyttöön.
- Kestävän kehityksen työryhmän kehittämien toimien arviointi ja tarkistaminen vuosittain, kestävän kehityksen työryhmän toiminnan vakiinnuttaminen työyhteisöön, oppilaiden ja sidosryhmien osallisuuden vakiinnuttaminen.
- Lähi tuotantoon tutustuminen ja lähellä tuotettujen raaka-aineiden huomioiminen ruokahuollossa, paikallisten toimijoiden yhteistyön kehittäminen esimerkiksi ruokahuollon kanssa.
- Ulkona oppimisen sisällyttäminen kouluarkeen ja oppilaan luontosuhteen vahvistaminen.

Kehitysohjelman jalkauttaminen ja arviointi

Joka lukuvuodelle nostetaan kehitysohjelmasta muutamia teemoja painopistealueiksi. Opetustoimen yhteiset painopistealueet auttavat kohdentamaan sivistustoimen resursseja sekä suunnittelemaan ja ennakoimaan tulevaa, kuten mahdollisia hankehakuja sekä yhteistyökuvioita.

Teemavuotena valittuja painopistealueita kehitetään tavoitteellisesti sekä koko kunnan että koulujen tasolla. Kehitysohjelman tavoitteet ovat kolmiportaiset eli 1) sivistyslautakunnan, 2) sivistustoimen esimiesten sekä 3) kouluyksiköiden tavoitteita. Tämä edellyttää tavoitteiden asettamista, niihin pyrkimistä ja arviointia jokaisella portaalla.

Koulujen tasolla vuosisuunnitelmaan kirjataan lisäksi osatavoitteita sekä käytännön toimenpiteitä. Tavoitteena on, että teemavuoden jälkeen kyseisen painopistealueen (esim. keke) kehittäminen on lähtenyt liikkeelle ja muuttunut toimintatavaksi. Koulujen vuosisuunnitelmassa eri painopisteiden yhteydessä on seuranta- ja arviointiosio, joka tarkastelee tehtyjä toimenpiteitä ja niiden toteutumista. Lisäksi siihen kirjataan suunnitelma toiminnan jatkosta.

Koulujen vuosisuunnitelmat ovat osa opetustoimen kehitysohjelman dokumentointia sekä arviointia. Vuosisuunnitelmien kautta myös sivistyslautakunta sekä esimiehet pystyvät seuraamaan sekä koulukohtaisten että omien tavoitteidensa toteutumista.

Lukuvuoden tavoitteet asetetaan ja edellisen lukuvuoden tavoitteiden toteutuminen arvioidaan lukukauden päättyessä kaikilla kolmella portaalla.

Vaikka painopistealueet on jaettu eri lukuvuosille, ne eivät sulje pois muiden osa-alueiden kehittämistä tarpeiden ja tarjoutuvien mahdollisuuksien mukaan.

Opetustoimen kehittämisohjelman toteutuminen ja jatko arvioidaan 2025 sivistyslautakunnassa.

Kehitysohjelman runko vuosille 2021- 2025

Lukuvuosi	Painopiste-alueet	Toimenpiteet	Vastuutahot koulun henkilökunnan ja sivistystoimen lisäksi	Seuranta ja arviointi
2021 - 2022	Tulevaisuus: kestävä kehitys Hyvinvointi: esteettömyys ja liikunta	Katso infograafi kyseisen painopiste-alueen kohdalta.	ruokahuolto puhtauspalvelut erityisopetuksen rehtori liikuntatoimen päällikkö urheiluseurat	Lukuvuosi-suunnitelmat
2022 - 2023	Hyvinvointi: kulttuuri Kansainvälisyys		kulttuuri-päällikkö, kirjastotoimi, kulttuuri-päällikkö	
2023 - 2024	Hyvinvointi: yhteisöllisyys Tulevaisuus: digitalisaatio		erityisopetuksen rehtori oppilashuolto nuorisotoimi tietohallinto tvt-vastaavat	
2024 - 2025	Hyvinvointi: henkinen hyvinvointi Yrittäjyys		erityisopetuksen rehtori oppilashuolto terveyspalvelut henkilöstöpäällikkö Formu	